

CẤP CÔ ĐỘC

(Nam cư sĩ giàu nhất thời Đức Phật)

Cấp Cô Độc

(Nam cư sĩ giàu nhất thời Đức Phật)

I. Cấp Cô Độc, người giàu nhất thời Đức Phật

Ông Sudatta*
người nước
Kosala, làm
nghề buôn
bán vàng và
trở thành nhà
đại triệu phú.

Ông rất hào phóng, thường cung cấp tiền bạc, lương thực cho những người nghèo khổ, sống cô quạnh, đơn độc; vì vậy ông được người đời tặng một mỹ danh là CẤP CÔ ĐỘC (Anathapindika). Cấp Cô Độc kết hôn với em gái của một thương gia giàu có ở thành Vương Xá, nước Ma-kiệt-đà, nên thường qua lại giữa hai thủ đô của hai đại quốc này.

Người em vợ rất quý trọng Cấp Cô Độc, luôn luôn đón rước anh rể mình một cách thân tình. Nhưng trong lần sang Vương Xá vào năm 587 trước Tây lịch, Cấp Cô Độc không được tiếp đón như các lần trước.

* Sudatta dịch âm là Tô-đạt-đa, dịch nghĩa là Thiện Thí.

Như có một mối dây thân ái từ bao kiếp trước, khi vừa nghe nói đến tiếng *Phật*, tự nhiên Cấp Cô Độc thấy lòng tràn ngập một niềm kính yêu Ngài. Trong đêm đó, nhà triệu phú trẻ tuổi đã thức giấc tới 3 lần mà trời vẫn chưa sáng.

Nhưng ông không chờ thêm được nữa : giữa bầu trời mờ tối, đầy sương lạnh, ông tiến về phía rừng Sitavana, nơi Phật đang tạm trú.

Khi gần đến nơi, ông thấy một bóng người đang đi đi lại lại. Thình lình người đó lên tiếng.

Sudatta !

Cấp Cô Độc giật mình. Xưa nay ai cũng gọi ông là *Anathapindika*. Thế mà tại đất khách xa lạ này, nhất là ở nơi rừng vắng, sao lại có người biết “tên tộc” của mình. Linh tính báo cho ông biết, đó là Phật. Ông bước tới mấy bước và chấp tay làm lễ.

Bạch
Thế Tôn, Ngài
có yên vui
không ?

Một
A-la-hán
luôn luôn được an
tĩnh và vắng
lặng.

Phật đưa Cấp Cô Độc về tịnh thất, đàm đạo. Sau buổi giảng, triệu phú thỉnh Phật và chư Tăng đến thọ trai tại nhà em vợ của mình vào ngày hôm sau, bữa cơm do ông khoản đãi. Phật im lặng nhận lời.

Trời đã sáng tỏ. Triệu phú từ già Phật để trở về nhà em vợ, phụ giúp công việc đón Phật ngày hôm ấy và cả ngày hôm sau nữa.

Hôm sau, sau buổi cơm, Phật thuyết pháp và Cấp Cô Độc đặc quả Dự lưu.

Bạch
Thế Tôn, con
mong Thế Tôn
sang Xá Vệ.

Bạch
Thế Tôn,
con lo liệu
được.

Này Sudatta,
chư Phật thích nơi
vắng vẻ.

Vài ngày sau, Cấp Cô Độc từ già Phật và chư Tăng để trở về Xá Vệ tìm đất. Trong dịp này, Phật cho tỷ kheo Xá-lợi-phất cùng đi với Cấp Cô Độc.

II. Cấp Cô Độc tặng vườn Kỳ Viên cho Giáo hội

Hai vị vượt sông Hằng, đến thành Tỳ-xá-ly, được bà Ambapali mời về tạm trú tại vườn xoài : bà Ambapali rất hân hoan khi nghe tỷ kheo Xá-lợi-phất báo tin rằng “*Trên đường sang Xá Vệ, Phật sẽ ghé qua nơi này*”.

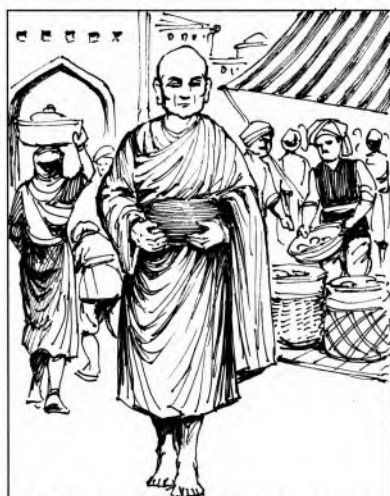

Hai hôm sau, Xá-lợi-phất và Cấp Cô Độc lên đường, đi dọc theo sông Aciravati. Đến đâu Cấp Cô Độc cũng báo tin :

Khi về đến Xá Vệ, Cấp Cô Độc giới thiệu tỷ kheo Xá-lợi-phất với gia đình mình. Sau đó Xá-lợi-phất thuyết pháp.

Những ngày kế tiếp, trong lúc Xá-lợi-phất đi hoành hoá tại thủ đô...

... thì triệu phú Cấp Cô Độc đi tìm đất để lập tinh xá.

Ở Xá Vệ có nhiều ngôi vườn, nhưng không có nơi nào thanh tịnh và xinh đẹp bằng miếng vườn của Thái tử Kỳ Đà (con của vua Ba-tư-nặc). Cấp Cô Độc hỏi mua. Thái tử không muốn bán, bèn nói một giá “trên trời”.

Ông có
đủ vàng lót
khắp mặt vườn
không ?

Cám ơn
Thái tử. Sáng mai
tôi mang vàng
đến.

Liên đó Cấp Cô Độc quay qua nói với một đại thần đang đứng kế bên Thái tử :

Sáng hôm sau, Cấp Cô Độc cho xe chở vàng tới và bắt đầu lót khu vườn.

Sau khi trò chuyện suốt buổi với Cấp Cô Độc, Thái tử nói :

Ông triệu phú,
còn một ít đất chưa
lót, ta cho ngừng lại đi !
Hãy cứ xem như ông đã cúng
đất còn tôi thì cúng cây cối. Khu
vườn sẽ mang tên 2 người :
Vườn của Cấp Cô Độc
còn cây cối là của
Thái tử *Kỳ đà**

Một ý nghĩ tuyệt
vời ! Vườn này là
*vườn Kỳ Viên**

Cấp Cô Độc liền mời Thái tử đi nghe tỷ kheo Xá-lợi-phất thuyết pháp. Sau đó ba người đến thăm vườn.

Mấy tháng sau, việc xây cất tinh xá Kỳ Viên** được hoàn tất, Xá-lợi-phất từ giã mọi người, trở về Vương Xá rước Phật.

* Cấp-Cô-Độc viên, Kỳ-đà thụ (gọi tắt là **Kỳ Viên**).

** Đây là nơi Phật đã nhập hạ 19 lần và phần lớn các bài pháp được Ngài thuyết tại đây.

Ngày Phật đến Kỳ Viên là một ngày đại lễ : rất nhiều tà áo vàng thấp thoáng trong các hàng cây xanh.

Bạch Thế Tôn,
con sẽ sắp đặt mọi việc
ở Kỳ Viên như thế
nào ?

Hãy sắp đặt
nơi đây cho tăng
chúng từ bốn phương trời,
cả hiện tại lẫn
tương lai.

Lúc ấy Cấp Cô Độc không làm lễ “rót nước lên tay Phật”, mà chỉ làm lễ trao quyền sử dụng Kỳ Viên cho Tăng chúng. Nhưng nhờ câu đối đáp khéo léo của Phật, ngôi vườn này tồn tại lâu dài : ông Cấp Cô Độc vẫn là sở hữu chủ hợp pháp của Kỳ Viên.

Nhưng chính Trúc Lâm tinh xá mới là tinh xá đầu tiên của Phật do vua Tần-bà-sa trao tặng. Trong buổi lễ trao tặng đó, vua có rót nước lên tay Phật. Việc này có ý nghĩa như sau : “*Như nước từ trong bình chảy sang tay Thế Tôn, từ nay vườn Trúc Lâm này, thuộc về Thế Tôn*”.

Đó là một phiền toái cho Phật. Vì vậy “rút kinh nghiệm” ở lần trước, lần này Phật không chịu làm chủ tinh xá Kỳ Viên. Phật muốn ông Cấp Cô Độc tặng vườn này cho tăng chúng từ bốn phương trời, cả hiện tại lẫn tương lai mà không cần có nghi lễ chuyển giao tài sản (rót nước...).

Giáo hội có quyền sử dụng vĩnh viễn khu vườn Kỳ Viên mà người chủ của nó chính là ông Cấp Cô Độc. Là người chủ, triệu phú sẽ phải chịu tiền phí tổn trong việc bảo trì, phải thuê người làm vườn, thuê các nghệ nhân lo việc bảo tồn khu vườn.

Về sau, các tinh xá khác cũng có cùng một lệ này. Các thí chủ đã hy vọng chư Tăng sẽ tham gia vào việc chăm sóc lâm viên, tinh xá, nhưng Phật không đồng ý, bởi vì khi tham gia vào việc đó, các tỷ kheo phải chặt hạ các “cây thừa”, các cây mà sự hiện diện của nó sẽ làm mất vẻ đẹp của khu vườn : một tỷ kheo không thích hợp với việc đốn cây, tàn hại cỏ...

Kể từ hôm đó, Cấp Cô Độc hết lòng lo cho Giáo hội. Trong những lúc Phật trú ngụ tại Kỳ Viên, mỗi ngày triệu phú viếng tinh xá 3 lần : buổi sáng mang theo cháo ; buổi trưa đem đến thực tô, sanh tô, mật, đường mật ; buổi chiều chở đến hương, vòng hoa, vải vóc.

Cấp Cô Độc hết lòng lo cho giáo hội.

III. Bị khánh kiệt tài sản rồi lại giàu như cũ

Trong tình thân giúp người nghèo có phương tiện làm ăn, triệu phú cho một số người buôn bán vay 180 triệu đồng tiền vàng. Tuy họ có viết giấy nợ, nhưng họ thiếu thiện chí trong việc hoàn vốn ; nhiều người còn mắc phải “bệnh dăng trí”, quên luôn số tiền đã mượn.

Trước đó triệu phú bỏ 180 triệu đồng tiền vàng vào các ghè bằng đồng, đem chôn gần bờ sông. Tháng ngày trôi qua, sóng đánh lở bờ, các ghè rớt xuống sông, trôi ra biển.

Trong nhà triệu phú luôn luôn có đủ cơm cho 500 người ăn. Phật, 80 đại trưởng lão và các tỷ kheo cũng thường đến đây.

Căn nhà triệu phú có 7 tầng. Một thiên nữ tà kiến cư ngụ tại tầng thứ tư. Mỗi lần Phật vào nhà, thiên nữ lo sợ, đem con xuống tầng dưới cùng. Lúc 80 đại trưởng lão và các tỷ kheo khác đến, thiên nữ cũng phải dời chỗ ở.

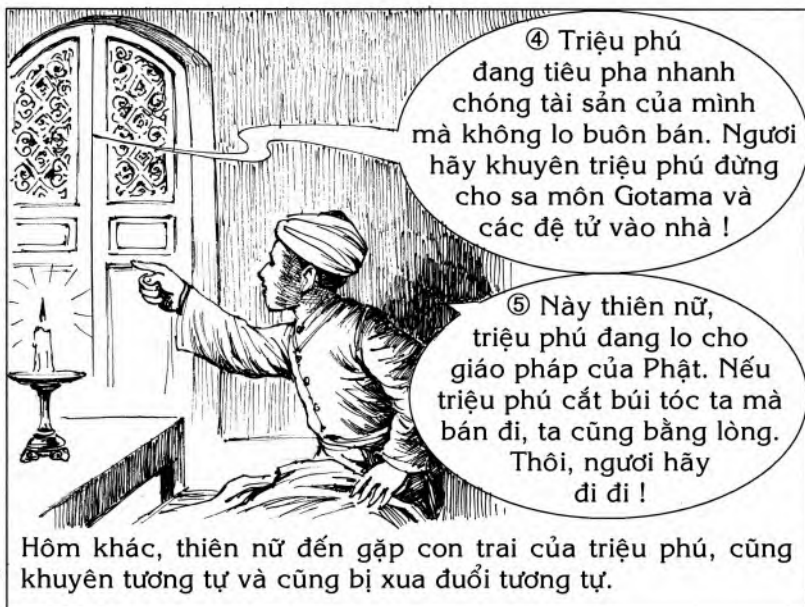
Ngày nào những người này còn lui tới đây, thì ngày đó ta không được an lạc. Phải làm sao ?

Một hôm, lúc người tổng quản của Cấp Cô Độc đi nằm nghỉ, thiên nữ – với hào quang chói sáng – tiến đến cửa phòng rồi đứng lại.

① Ai đó ?

③ Vì sao người đến đây ?

② Ta là thiên nữ sống ở tầng gác thứ tư.

Do mua đất với giá quá đắt, do không lo việc kinh doanh, Cấp Cô Độc tiêu hết 540 triệu đồng tiền vàng và bị khánh tận. Tuy “nếp sống triệu phú” không còn nữa, nhưng ông vẫn cúng dường chư tăng với tất cả khả năng còn lại của mình. Một hôm Phật hỏi Cấp Cô Độc :

- Này gia chủ, gia chủ còn gì để bố thí không ?
- Thưa còn, bạch Thế Tôn. Đó là nồi cháo nấu từ hôm qua.
- Này gia chủ, gia chủ chớ có ái ngại khi bố thí những món thô, xấu. **Khi tâm tốt thì đồ vật cúng dường nào cũng tốt cả.**

Chính lúc đó, thiên nữ tà kiến quyết định nói chuyện thẳng với Cấp Cô Độc.

Thiên nữ hiểu rằng mình không thể nào ở lại đây được nữa, bèn dẫn con ra đi.

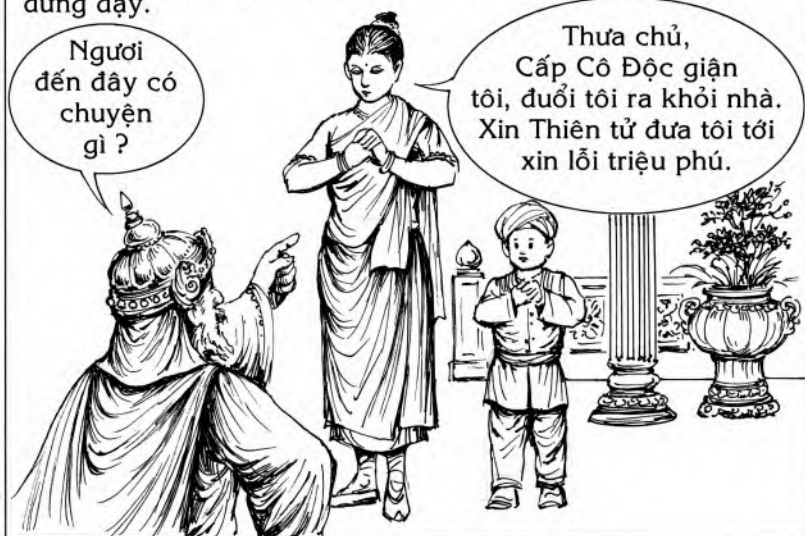
Nếu không
tìm được chỗ ở,
ta sẽ trở về xin lỗi
triệu phú để được
lưu cư.

Thiên nữ đến gặp vị Thiên tử hộ trì thành phố, đánh lễ rồi đứng dậy.

Người
đến đây có
chuyện
gì ?

Thưa chủ,
Cấp Cô Độc giận
tôi, đuổi tôi ra khỏi nhà.
Xin Thiên tử đưa tôi tới
xin lỗi triệu phú.

Đế Thích trả lời :

— Ta không nói hộ người, nhưng ta có cách khác.

— Thưa Thiên Chủ, con đang nghe.

— 1. Có một số người đã mượn của triệu phú 180 triệu đồng mà không muốn trả. Người hãy giả làm người đại diện của triệu phú, cầm giấy nợ (với một số Dạ Xoa trẻ đi theo) đến nhà chúng, đòi lại số tiền đó !

2. Triệu phú còn có 180 triệu đồng bị trôi ra biển.

3. Lại còn có 180 triệu đồng khác trong lòng đất. Đây là của vô chủ. Hãy lấy lên ! Tất cả phải được đổ vào kho của triệu phú. Sau đó người sẽ đến xin lỗi ông ấy.

Thiên nữ làm y theo lời dạy của Đế Thích rồi nửa đêm hôm đó, bà đi vào phòng của triệu phú, nói :

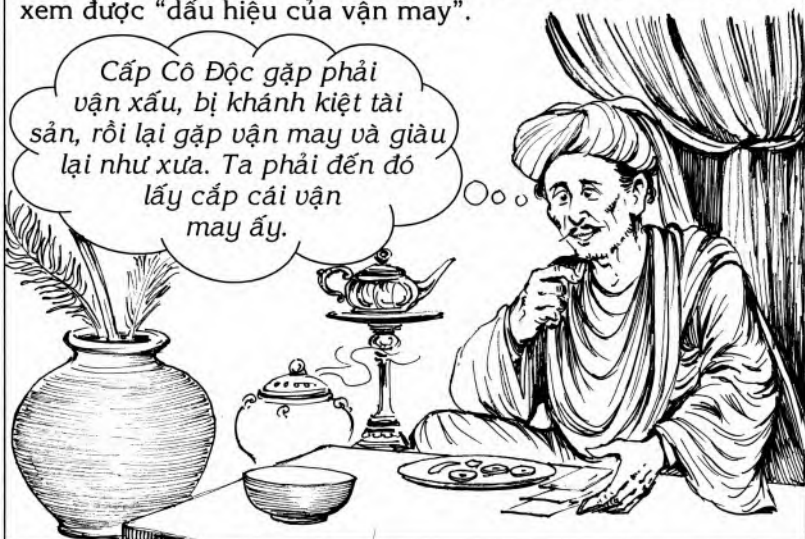
— Thưa triệu phú, trước đây tôi đã có những lời không thích đáng. Xin hãy tha thứ cho tôi. Theo lời dạy của Thiên Chủ Đế Thích, tôi đã mang 540 triệu đồng vào kho của ngài.

— Này thiên nữ, ta muốn người xin lỗi ta trước mặt Thế Tôn.

— Lành thay ! Tôi sẽ làm như vậy.

Lúc bấy giờ tại Kỳ Viên có một người Bà-la-môn có biệt tài xem được “dấu hiệu của vận may”.

Cấp Cô Độc gặp phải vận xấu, bị khánh kiệt tài sản, rồi lại gặp vận may và giàu lại như xưa. Ta phải đến đó lấy cấp cái vận may ấy.

Ông ta đến nhà triệu phú và được chủ nhân tiếp đón niềm nở. Trong khi nói chuyện, người khách cố tìm xem vận may của Cấp Cô Độc đang nằm ở đâu.

À ! Vận may của ông ta đang nằm trong cái mồng của con gà trống trắng kia.

Thưa triệu phú, tôi đang dạy 500 môn đệ. Thật là bức mình ! Con gà ở nhà tôi gáy không đúng giờ. Con gà trống của ngài gáy đúng giờ lắm. Tôi muốn...

Người Bà-la-môn bỏ lửng câu nói, nhưng Cấp Cô Độc mau mắn tiếp lời.

Ngay lúc đó, vận may rời khỏi mồng con gà, bay đến một viên ngọc gắn trên cái gối.

IV. Một số hoạt động khác của Cấp Cô Độc

● 1. Gợi ý trồng cây Bồ đề tại Kỳ Viên.

Trong những ngày Phật đi hoàng hoá ở phương xa, dân chúng ở Xá Vệ vẫn đến tinh xá Kỳ Viên, nhưng họ không gặp Phật và cũng không thấy có nơi nào khác để tỏ lòng tôn kính, bèn đặt các vòng hoa bên cổng vào của Hương phòng.

Cấp Cô Độc cũng là một trong những người đó. Vì vậy sau khi Phật trở về, triệu phú đến gặp A-nan, nói :

— Thưa tôn giả, trong lúc Thế Tôn đi du hoá, tinh xá này không được cúng dường và cũng không có nơi nào khác để cho dân chúng dâng hoa. Phải làm sao ?

Tôn giả A-nan đến trình việc này với Phật. Phật dạy :

— Cây Bồ đề rất đáng làm nơi chiêm bái, dù chư Phật còn tại thế hay đã diệt độ.

Tôn giả A-nan nhờ đại trưởng lão Mục-kiền-liên đi tìm một hạt Bồ đề. Và chính ông Cấp Cô Độc được vinh dự đào lỗ, xới đất và thả hạt giống xuống. Vào lúc hạt rơi khỏi tay Cấp Cô Độc, ngay trước mặt mọi người bỗng vọt lên một cây Bồ đề. Về sau, người ta gọi cây Bồ đề này là *cây Bồ đề của ông A-nan*.

● 2. Hướng dẫn bạn bè đi vào con đường chánh pháp

Là một nhà kinh doanh, Cấp Cô Độc kết thân với tất cả mọi người, mọi giới. Số bạn bè của ông không theo Phật cũng khá đông. Một hôm ông mời 500 người ngoại đạo đến tinh xá Kỳ Viên, đánh lễ Phật, cúng dường các vòng hoa, phân phối dược phẩm và vải mặc cho các tỷ kheo, rồi ngồi xuống nghe pháp. Sau buổi giảng, tất cả đều xin quy y và kể từ đó, họ thường xuyên đến tinh xá.

Ngày kia trong lúc Phật có việc, phải rời Xá Vệ, những người này quay lại quy y ngoại đạo. Rồi lúc Phật trở về, Cấp Cô Độc lại dẫn họ đến yết kiến Phật, báo cho Ngài biết những việc đã xảy ra. Phật nói :

— Này các cư sĩ, có thật chẳng, các ông đã phá vỡ tam quy y.
 — Thật vậy, bạch Thế Tôn. — Các cư sĩ đáp.
 — Này các cư sĩ, không có một người tu hành nào – dù nam hay nữ – đã quy y tam bảo mà phải bị tái sanh trong các địa ngục hay phải vào các đoạ xứ. Do vậy khi phá vỡ tam quy y, các ông đã làm một việc không thích đáng.

Bấy giờ Cấp Cô Độc đứng lên, đánh lễ Thế Tôn rồi nói :

— Bạch Thế Tôn, sau khi phá vỡ tam quy y, chúng con thấy mình như rơi vào rừng rậm tà luận. Lành thay, nếu Thế Tôn làm sáng tỏ việc này.

Phật liền kể câu chuyện “*Hai thương gia trẻ tuổi*”^{*} cho 501 cư sĩ nghe. Sau khi Phật chấm dứt câu chuyện, tất cả bạn bè của Cấp Cô Độc đều đắc quả Dự lưu.

* Xem chuyện Tiền Thân Đức Phật, bài số 1.

● 3. Giúp đỡ bạn bè cũ

Một hôm, những người bạn giàu sang của Cấp Cô Độc nói :

— Này triệu phú, chớ có để gã Đại Hoạ kề cận bên bạn. Khi vào nhà bạn, nghe các câu nói như : *"Hãy ăn đi, Đại Hoạ ! Hãy ngồi xuống đi, Đại Hoạ"* thì quý Dạ Xoa cũng phải lắc đầu. Nó không thể ngang bằng với triệu phú được. Nó nghèo khổ, thuộc giai cấp bần cùng !

— Không phải vậy đâu. Cái tên là để chỉ một người. Ta không thể đánh giá một người qua cái tên của họ được. Tôi không thể bỏ rơi một người bạn chỉ vì cái tên của ông ta.

Một hôm Cấp Cô Độc giao nhà cho Đại Hoạ trông coi rồi ra đi. Biết triệu phú đã rời nhà, bọn cướp vui mừng, chuẩn bị sẵn sàng. Nhưng trước đó, Đại Hoạ đoán biết, nên không dám ngủ. Khi bọn cướp kéo tới, Đại Hoạ đánh thức tất cả mọi người, ra lệnh cho họ thối tù-và và đánh trống. Thế là cả trang trại sáng rực với nhiều ánh đuốc. Bọn cướp hết hoảng, nói với nhau :

— Hồng rồi ! Triệu phú vẫn còn ở nhà.

Nói xong, chúng bỏ chạy, quăng đá, gạch, gây gộc và nhiều thứ khí giới khác tại chỗ chúng phục kích.

Sáng hôm sau, Cấp Cô Độc trở về, được báo cáo đầy đủ về các việc xảy ra trong đêm qua. Bấy giờ ông nói với các bạn giàu sang của mình :

— Trước đây nhiều bạn muốn tôi đuổi Đại Hoạ. Nếu lúc ấy tôi nghe theo, thì hôm nay tài sản của tôi đã bị tiêu tan rồi. Một người có cái tên tốt hay xấu chẳng có quan trọng gì. **Điều quan trọng, chính là cái tâm tốt.**

Nói xong, Cấp Cô Độc tăng lương cho Đại Hoạ.

● 4. Cấp Cô Độc bị ép mua rượu

Một hôm những người nghiện rượu bàn với nhau.

— Chúng ta hết tiền rồi. Làm sao bây giờ ?

— Đừng lo. Tôi có cách. — Một người nói.

— Cách gì.

— Mỗi lần vào châu vua, Cấp Cô Độc đều đi ngang qua đây. Bọn ta hãy mở quán bán rượu pha thuốc mê. Nhất định sẽ kiếm được một mẻ kha khá !

Vài ngày sau, vào một buổi trưa, Cấp Cô Độc đang đi về phía quán rượu mới khai trương thì bọn bất lương ủa ra đường :

— Thưa chủ, chúng tôi có rượu ngon, xin mời chủ một ly.

Cấp Cô Độc nghĩ thầm : *“Ta đã quy y, làm sao dám uống rượu ?* Dầu vậy, ta cũng phải phá cái âm mưu của bọn này”.

Nghĩ xong, ông bước vào quán. Nhìn chúng làm việc, ông biết chúng đang bỏ thuốc mê vào rượu. Khi chúng đem rượu ra, ông nói :

— Các người cho khách uống rượu pha thuốc mê để chiếm đoạt của-cải của họ, phải không ?

— Thưa chủ, chúng tôi không có làm như vậy đâu.

— Vậy các người uống trước đi. Ta chờ xem.

Bọn bất lương hoảng hốt, bỏ trốn mất.

● 5. Con dâu của Cấp Cô Độc

Cấp Cô Độc có 3 con gái, một trai. Bà Cấp Cô Độc tên là Punnalakkhana, một phụ nữ đẹp, dịu dàng và nhân hậu. Ba cô gái đều đắc quả Dự lưu. Cậu út Kala là một thanh niên ham kinh doanh, không thích đi chùa lễ Phật. Tuy nhiên, nhờ sự giảng dạy khéo léo của cha, cuối cùng Kala đến nghe Phật thuyết pháp và cũng đắc quả Dự lưu. Từ đó chàng trai cũng hết lòng lo cho đạo.

Vợ của chàng là Sujata*, là một cô gái nhà giàu nhưng tánh tình thô lỗ, nóng nảy và hung dữ. Nàng từ chối các bốn phận làm dâu đối với nhà chồng và thường xuyên đánh đập, mắng chửi các tôi tớ trong nhà.

* Chỉ trùng tên thôi, chứ đây không phải là nàng thôn nữ Sujata ở Khổ Hạnh Lâm, người đã tặng bát sữa cho sa môn Gotama trước khi sa môn thành Phật.

Một hôm Phật cùng với 500 tỷ kheo đến thăm Cấp Cô Độc. Mọi người ngồi xuống. Triệu phú ngồi bên cạnh Phật, chăm chú nghe pháp. Thành linh ở nhà sau vang lên tiếng la mắng của Sujata. Phật ngừng giảng và hỏi :

— Vì sao có tiếng ồn ào vừa rồi ?

— Bạch Thế Tôn, đó là tiếng của con dâu của con. Nó đang rầy bộn tôi tớ.

Phật truyền cho gọi Sujata ra. Cô gái đến đánh lễ Phật rồi đứng một bên. Phật hỏi :

— Này Sujata, có 7 loại vợ mà một người đàn ông có thể có, người thuộc loại nào.

— Bạch Thế Tôn, Ngài dạy vắn tắt quá, con không hiểu.

Tiếp đó Phật giảng giải 7 loại vợ* và cuối cùng Sujata được đặc quả Dự lưu. Nàng đánh lễ Phật, xin Ngài tha thứ. Nàng cũng xin lỗi gia đình nhà chồng và mong được bỏ qua các lỗi lầm cũ, hứa từ nay về sau, nàng mãi mãi sẽ là “loại vợ nô tỳ”.

● 6. Người cháu của Cấp Cô Độc

Cháu của Cấp Cô Độc đã hoang phí một tài sản kế thừa là 40 thỏi vàng. Anh ta đến thăm chú mình và được tặng 1000 đồng để làm vốn buôn bán. Nhưng anh ta tiêu pha nhanh chóng và lại đến xin tiền. Lần này Cấp Cô Độc tặng 500 đồng.

Đến xin lần thứ ba, anh ta chỉ được 2 bộ quần áo cũ. Rồi lại bán. Rồi lại tiêu pha. Rồi lại xin tiền và bị đuổi ra khỏi nhà. Đau khổ, buồn rầu, đói khát, chàng trai ngã xuống chết tại một xó đường.

Triệu phú đến thuật lại chuyện này cho Phật nghe. Ngài nói :

— Trong một tiền kiếp, người này còn tệ hại hơn bây giờ**.

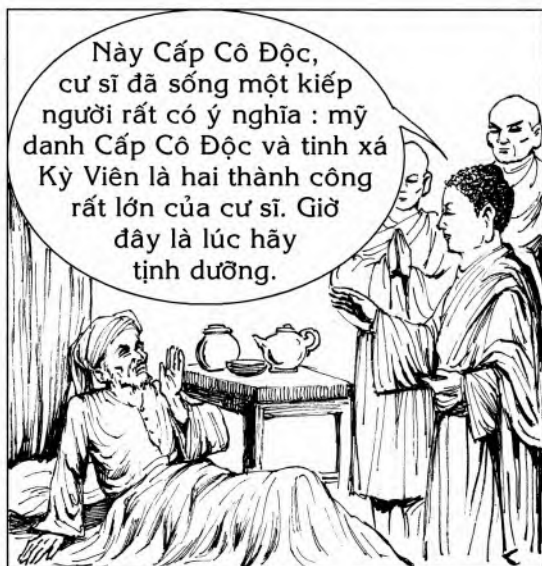

* Xem Tiền Thân Đức Phật, số 269.

** Xem Tiền Thân Đức Phật, số 291.

V. Cấp Cô Độc trở thành Đề Thích Thiên Chủ

Mùa mưa năm 552, Phật an cư tại Xá Vệ. Một hôm, nữ cư sĩ Punnalakkhana đến báo cho Phật biết rằng cư sĩ Cấp Cô Độc bị bệnh hơn 10 ngày rồi. Hôm sau, Phật cùng với Xá-lợi-phất và A-nan đi thăm bệnh nhân. Khi thấy Phật đến, Cấp Cô Độc mừng rỡ, cố gắng ngồi dậy, gương mặt gầy gò.

Cấp Cô Độc chấp tay vái Phật, đôi mắt rưng rưng lệ. Gần một tháng sau, người nhà của Cấp Cô Độc tới tìm Xá-lợi-phất, báo tin rằng bệnh của triệu phú trở nên nặng hơn. Xá-lợi-phất và A-nan cùng đến nơi. Bệnh nhân không ngồi dậy nổi. Xá-lợi-phất nói :

Cấp Cô Độc quán tưởng xong, Xá-lợi-phất giảng :

— Cư sĩ hãy quán tưởng tiếp : *Những gì tôi thấy, không phải là tôi ; những gì tôi nghe, không phải là tôi ; những gì tôi ngửi, nếm, xúc chạm cũng không phải là tôi...*

Xá-lợi-phất nói tiếp :

— Tôi không bị sanh tử ràng buộc và hạn chế. Tôi *không sinh*, cũng *không diệt*. Sinh không làm cho tôi-có ; tử không làm cho tôi-không.

Thực tập tới đây, Cấp Cô Độc khóc. A-nan hỏi :

— Sao ? Cư sĩ có tiếc nuôi không ? Cư sĩ quán chiếu không thành công ư ?

— Thưa tôn giả, con không tiếc nuôi, con quán chiếu rất thành công. Con khóc vì con cảm động quá. Con được phụng sự Phật và gần gũi các vị khất sĩ đã hơn 30 năm nay, vậy mà con chưa bao giờ được nếm giáo lý thậm thâm, vì điều như hôm nay.

— Cư sĩ Cấp Cô Độc, giáo lý này, các vị tỷ kheo và tỷ kheo ni được nghe Thế Tôn giảng luôn. — A-nan nói.

— Thưa tôn giả, đệ tử cư sĩ chúng con có người cũng có đủ trình độ nghe, hiểu và hành được giáo lý thậm thâm này, xin tôn giả hãy bạch với Phật để Ngài cho phép chúng con được nghe và được thực hành.

Khi hai vị Đại đệ tử của Phật ra về, *Cấp Cô Độc trút hơi thở cuối cùng và tức khắc sanh vào cung Trời Đâu Xuất.*

Đêm ấy Đế Thích Thiên Chủ Cấp Cô Độc từ cung Trời Đâu Xuất trở về tinh xá Kỳ Viên, hào quang của ngài chiếu sáng cả khu vườn. Ngài đánh lễ Phật, tán dương phẩm hạnh và tài đức của trưởng lão Xá-lợi-phất và bày tỏ niềm hân hoan khi được gặp lại Phật và chư đệ tử của Phật trong tinh xá.

Trong quyển *Soạn tập bá duyên kinh*, Phật nói rằng trong 3 A-tăng-kỳ kiếp, Cấp Cô Độc sẽ thành Phật, hiệu là Abhaya-prada (Cấp cho sự yên ổn).

Truyện Tranh
THẬP ĐẠI ĐỆ TỬ
PHẬT THÍCH CA

Trung Tâm Nghiên Cứu Phật Giáo Việt Nam thực hiện
Thế Giới Phật Giáo .org (quốc tế) ấn tống với Bản Quyền

TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU PHẬT GIÁO VIỆT NAM

Truyện Tranh
THẬP ĐẠI ĐỆ TỬ
PHẬT THÍCH CA

Lời: LÝ THÁI THUẬN
Tranh: TRƯƠNG QUÂN

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

1. **Kinh Trường Bộ** Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam, 1991.
2. **Kinh Trung Bộ** Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam, 1992.
3. **Tăng Chi Bộ kinh** Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam, 1996.
4. **Tương Ưng Bộ kinh** Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam, 1993.
5. **Chuyện Tiền Thân Đức Phật** Hoà Thượng Thích Minh Châu,
Trần Tuấn Mẫn,
Nguyên Tâm Trần Phương Lan.
Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam, 1993.
6. **Thập Đại Đệ Tử truyện** Thích Tịnh Vân.
Người dịch : Như Đức.
7. **Đức Phật Lịch Sử** H.W. Schumann.
Giáo sư *Nguyên Tâm* Trần Phương Lan dịch.
Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam, 1997.
8. **Đức Phật và Phật pháp** Narada, Thera.
Phạm Kim Khánh dịch.
Nhà xuất bản Thành phố Hồ Chí Minh, 1998.
9. **Chú giải kinh Pháp Cú** Trưởng lão Thiền sư Pháp Minh dịch.
Nhà xuất bản Thành phố Hồ Chí Minh, 1998.
10. **Phật Báo Ân**
11. **Phật học Tinh hoa** Thu Giang Nguyễn Duy Cần
Khai Trí, 1971.
12. **Phật học Từ điển** Đoàn Trung Còn
Phật học Tông Thư, 1966.
13. **Từ điển Phật học Việt Nam** Thích Minh Châu và Minh Chi
Nhà xuất bản Khoa học Xã hội, 1991.
14. **Huệ Quang đại Tự điển** Tu viện Huệ Quang, 2000.